

Byggnadsminnesförklaring av Bengtssonska magasinet,
kvarteret Örnén 3 i Vara

Fråga om byggnadsminnesförklaring av Bengtssonska magasinet i Vara väcktes den 25 mars 1982. Riksantikvarieämbetet, Skaraborgs länsmuseum, kulturnämnden och byggnadsnämnden i Vara har tillstyrkt byggnadsminnesförklaring. Ägaren stiftelsen Vara församlingshem och nyttjanderättshavaren Vara hembygdsförening har accepterat byggnadsminnesförklaring och av länsantikvarien upprättat förslag till skyddsföreskrifter.

Byggnaden ligger till en mycket begränsad del på SJ tillhörig mark. SJ har under hand förklarat att man inte har något att erinra mot en byggnadsminnesförklaring.

Bengtssonska magasinet uppfördes som spannmålsmagasin i två etapper: en äldre, lägre del under 1860-talet och en yngre under 1880-talet. Stommen är en enkel resvirkeskonstruktion klädd med stående panel och täckt med sadeltak. Den äldre delen fick under 1880-talet inbyggd en torkria i tegel, som skjuter upp med en tornliknande byggnad över sadeltaket. Magasinet har med all sannolikhet från början haft ett mer slutet utseende med rader av små lucktäckta öppningar i varje våningsplan. Senare har tillkommit större glasade fönsteröppningar, eventuellt i samband med att vissa utrymmen användes som kontor. Byggnaderna visar en enkel funktionell utformning av traditionellt slag för ekonomibygnader från 1800-talets senare del med förändringar som tillkommande verksamhet medfört samt en torkria som visar en intressant utvecklingsfas av sädesrian från 1800-talet.

I Vara anlades en station vid draeningen av järnvägen Herrljunga-Uddevalle 1867. Genom denna skapades en kommunikationsled för transport av bl a spannmål, främst havre för export via västkusthamnen Uddevalla. Det blev ett alternativ till sjötransporten från Vänerhamnarna via Göta älv till Göteborg. Efterfrågan av havre från främst England gav från mitten av 1800-talet till omkring sekelskiftet ett oerhört uppsving för

Jordbruket i västra Sverige. Vara kom att bli en viktig tätort för sädeshandeln och här fanns som mest 16 magasinsbyggnader intill järnvägen, varav Bengtssonska magasinet är ett av de första och enda kvarvarande. Det anknyter således till den samhällsutveckling som skapade Vara som ort och till en företagsutveckling inom näringslivet som haft stor betydelse för såväl Skaraborgs län som Västsverige.

Bengtssonska magasinet som restaurerats under 80-talet med bidrag från riksantikvarieämbetet och Vara kommun utgör en exponent för ett viktigt samhällsekonomiskt skede i Skaraborgs län, uppvisar med rian en teknikhistorisk intressant fas i utvecklingen av sädeshanteringen samt åskådliggör sin utformning ett allmänt förekommande byggnadsskick i olika faser.

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 1 § lagen om byggnadsminnen Bengtssonska magasinet för byggnadsminne.

Länsstyrelsen meddelar enligt 2 § samma lag följande skyddsföreskrifter.

1. Byggnaden får inte rivas, flyttas eller till sitt yttre byggas om eller på annat sätt förändras.
2. I byggnadens inre får inte göras ingrepp i stomme, ändring av rumsindelning eller fast inredning.
3. Byggnaden skall underhållas så att den inte förfaller. Vård- och underhållsarbeten skall utföras på ett sådant sätt att det kulturhistoriska värdet inte minskar.

Om ändring av byggnadsminnet i strid mot meddelade skyddsföreskrifter finnes nödvändig för att byggnaden skall vara till nytta eller om sådan ändring eljest kan anses påkallad, får länsstyrelsen enligt 3 § lagen om byggnadsminnen meddela tillstånd härtill.

Enligt 14 § lagen om byggnadsminnen gäller detta beslut även om det överklagas.

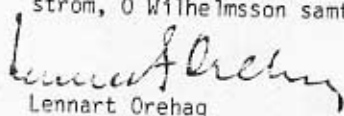
Länsstyrelsen vill erinra om lämpligheten att en stadsplaneändring görs som beaktar att byggnaden förklaras som byggnadsminne.

./.

Detta beslut kan överklagas hos kammarrätten, se bilaga formulär nr 5.

Vid den slutliga handläggningen av detta ärende, i vilket länsstyrelsens styrelse beslutat, har förutom föredraganden länsantikvarien Lindgren även länsrådet Norling, länsarkitekten Ridal samt länsassessorn Egnell deltagit.

I styrelsens beslut deltog förutom landshövdingen Orehag ledamöterna S Angelöf, K-E Axelsson, H Davidsson, R Eksell, L Elinderson, O Grahn, A Gustavsson, E Högemark, B Johansson, L Landgren, A Nilsson, E Nordström, O Wilhelmsson samt I Virgin.

Lennart Orehag

Jarf Lindgren

Kopia till:
Styrelsen
RAÄ
Vara hembygdsförening
Vara kommun
Byggnadsnämnden i Vara
Kulturnämnden i Vara
läns museet
Barne och Laske hembygds krets
Nordiska museet
FBM
penh
jurenh
registret
akten
SJ

Meddelande till inskrivningsmyndigheten vid Lidköpings tingsrätt ofördröjligen efter det att beslutet vunnit laga kraft.